

ČASOVNI OKVIR ZA EVROPO, GOSPODARNO Z VIRI

Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, evropskemu Ekonomsko – socialnemu odboru in Odboru regij – [Časovni okvir za Evropo, gospodarno z viri](#) (20.9.2011)

Evropa ima največji neto uvoz virov na osebo na svetu, pri čemer je njeno odprto gospodarstvo močno odvisno od uvoženih surovin in energije, podjetja se soočajo z vse večjimi stroški za osnovne surovine in minerale. Varen dostop do teh virov je postal vse bolj strateško gospodarsko vprašanje.

Spodbujanje učinkovite rabe virov ima velik poslovni pomen in naj bi pripomoglo k večji konkurenčnosti in dobičkonosnosti. Prispeva k zagotavljanju trajnostne oživitve gospodarstva po krizi in lahko poveča zaposlenost.

Pobuda je večleten okvir (do leta 2050) za ukrepe na številnih področjih, ki bodo podprli strategije glede podnebnih sprememb, energije, prevoza, industrije, surovin, kmetijstva, ribištva, biotske raznovrstnosti in regionalnega razvoja. *Pri odpadkih si zastavlja cilj, da bo preostanke odpadkov treba zmanjšati čim bližje ničli.* Glavni namen pobude je povečati varnost za naložbe in inovacije ter zagotoviti, da se v vseh ustreznih politikah na uravnotežen način upošteva učinkovita raba virov.

Področju odpadkov je namenjeno samostojno poglavje *Spreminjanje odpadkov v vir*, prepleteno pa je tudi z ostalimi področji. V povprečju se v EU ponovno uporabi ali reciklira le 40% odpadkov, ostali se odložijo ali sežgejo. V nekaterih posameznih državah članicah jih reciklirajo več kot 80%, kar kaže na to, da je odpadke mogoče uporabiti kot enega glavnih virov EU. *Zato je predviden večji poudarek na prednostni obravnavi ponovne uporabe in recikliranja, pri čemer je potrebna kombinacija politik z namenom ustvarjanja gospodarstva s popolnim recikliranjem.* Te politike vključujejo: zasnovo izdelkov, boljše sodelovanje udeležencev na trgu, boljši postopki zbiranja, ustrezen regulativni okvir, spodbude za preprečevanje in recikliranje ter javne naložbe v sodobne objekte in visokokakovostno recikliranje. *Pridobivanje energije iz odpadkov se omeji na materiale, ki jih ni mogoče reciklirati.*

Med ukrepi Komisija navaja spodbujanje trga sekundarnih materialov, uvedbo minimalnih stopenj za recikliran material ter podaljšano odgovornost proizvajalca. Javno financiranje EU namenja prednost dejavnostim, višje na hierarhiji ravnanja z odpadki ter zagotavljanje popolnega izvajanja pravnega reda EU v zvezi z odpadki.

Odpadki se povezujejo tudi s *spremembo vzorcev in potrošnje* zasebnih in javnih kupcev z namenom povečati povpraševanje po storitvah in izdelkih z učinkovito rabo virov. V ta namen bo Komisija okrepila zahteve na področju javnih zelenih naročil ter ocenila razširitev odgovornosti proizvajalcev, ter ukrepe za učinkovito rabo virov embalaže. *Preprečevanje uporabe nevarnih kemikalij* in spodbujanje zelene kemije

lahko v večji meri prispevajo k varnejšem, enostavnejšem in cenejšem recikliranju. Na področju raziskav in inovacij bo financiranje osredotočila med drugim tudi na recikliranje, ponovno uporabo, zeleno kemijo ter biorazgradljivo plastiko. Do leta 2020 namerava postopno *ukiniti okolju škodljive subvencije* tam, kjer povzročajo večjo količino odpadkov, na drugi strani pa ustvariti obsežen prehod z obdavčitve dela na okoljsko obdavčitev. Na področju mineralov in kovin je osrednji cilj približevanje Evrope k trajnostnemu upravljanju materialov, ki temelji na krožnem gospodarstvu, kjer odpadki postanejo vir. S tem se zmanjša količina odpadkov ter poveča recikliranje in ponovna uporaba. Na področju zraka Komisija ugotavlja, da so sedanje koncentracije drobnih delcev v EU krive za 500.000 prezgodnjih smrti. Število delovnih dni, izgubljenih zaradi teh bolezni je večje kot število dni, potrebnih za plačilo dodatnih ukrepov za zmanjševanje onesnaževal. Zmanjšanje količine odpadkov skupaj z drugimi ukrepi bi lahko *zagotovilo boljšo kakovost zraka*. V okviru poglavja o morskih virih Komisija navaja, da so morski odpadki in komunalne odpadne vode dejavniki, ki resno povečujejo onesnaženost nekaterih morij. Zaradi plastičnih in drugih morskih odpadkov letno umre več kot milijon ptic ter 100.000 morskih sesalcev in želv. Eden od ciljev na področju obravnave hrane je *zmanjšati količino odpadne hrane*, pa tudi vzpostaviti trajnostno oskrbo s fosforjem, ki je ključni vir za gnojenje prsti. Države članice bodo morale odpadno hrano obravnavati v svojih nacionalnih programih za preprečevanje nastajanja odpadkov. Na področju gradnje stavb predvideva 70% recikliranje nenevarnih odpadkov.